REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc în Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 38. Braşov, Luni-Marţi 18 Februarie (3 Martie). 1903.

Ungurii şi Austriacii.

Era de prevědut, că demonstrativa manifestaţiune a camerei Seniorilor austriacĭ în favórea unităţiĭ şi organisaţiuneĭ esistente a armateĭ comune şi în contra nisuinţelor de a naţionalisa partea ungară a acesteĭ armate, va produce multă amărăciune în cercurile unguresci. Ea a dat însě prilegiu chiar la o contra-manifestaţie înfocată, pusă în scenă în şedinţa de Sâmbătă a camereĭ ungare de cătră tóte partidele.

Un deputat din oposiţia stângeĭ estreme a adus în discuţiune cele petrecute în camera Seniorilor austriacĭ. Maĭ mulţĭ vorbitorĭ din oposiţie au pledat cu foc în sensul espunerilor sale, ér partida guvernamentală a consimţit prin aceea că, afară de ministru-preşedinte, care s'a esprimat cu cea maĭ mare precauţiune şi într'o parte şi în alta, n'a luat cuvênt nicĭ un deputat guvernamental şi în fine toţĭ au aprobat pe şeful guvernuluĭ, când a dis, că guvernul se simte rěspundětor pentru declarările, ce le-a făcut în cameră privitor la emblemele armateĭ, la succesiva strămutare a oficerilor ungarĭ în regimentele ungare şi la introducerea noueĭ procedurĭ penale militare, carĭ declarărĭ cuprind în sine tot atâtea promisiunĭ.

Oposiţia dela început pusese discuţiunea aşa, că Szell a trebuit sě dea o nouă declaraţie în privinţa promisiunilor făcute, deóre ce Seniorii din Reichsrath s'au pronunţat tot-odată în contra schimbăriĭ emblemelor armateĭ şi în contra pretensiuneĭ de a strămuta pe toţĭ oficerii din Ungaria la regimentele ungare.

Maĭ mult s'au supěrat însě oposiţionaliĭ pe ministrul austriac al armateĭ teritoriale, pentru-că a declarat, că „prea înalta voinţă“ a Majestăţiĭ sale este, ca armata sě rěmână nu numaĭ în formă, ci şi în fiinţă cu totul comună.

Despre „preaînalta voinţă“ s'a vorbit în camera ungară mult şi într'un ton, ce numaĭ reverenţios nu se póte numi. Vorbitoriĭ oposiţionalĭ au resuscitat vremile dela 1848 şi au citat spiritul Camarilleĭ, mergênd până a ameninţa cu revoluţiunea.

Cu tóte aceste primul ministru Szell s'a vědut constrîns a lua în apěrare pe contele Welsersheimb şi pe vorbitoriĭ Seniorĭ austriacĭ, constatând că atuncĭ, când au vorbit de prea înalta voinţă au stat pe basa legeĭ de la 1867, ce pune conducerea şi comanda militară supremă unitară în mânile Majestăţiĭ Sale, care singur dispune asupra eĭ.

Aducem maĭ jos un raport detaiat despre discuţiunea de Sâmbătă din camera ungară, şi despre mişcarea şi agitaţiunea pusă la cale de oposiţia maghiară în contra proiectelor militare.

Pentru adĭ ne mărginim a semnala importanţa estraordinară a conflictuluĭ ivit cu Austriacii pentru viitórea desvoltare a lucrurilor.

Organul ministruluĭ comun de rěsboiŭ şi al cercurilor militare superióre, „Wehr-Zeitung“ din Viena, e de părere, că „domnii şovinişti din camera ungară“, cum îĭ numesce, voind sě dovedéscă, că nu se tem, arată tocmaĭ contrariul şi că tot acésta resultă din purtarea luĭ Szell, care pentru prima-óră s'a arătat maĭ corect, căutând a scusa atitudinea vorbitorilor din camera Seniorilor.

Diarul numit, departe de a căuta sě scuse procederea ministrul Welsersheimb, ameninţă, că Austriacii vor trage consecenţele din purtarea „domnilor şovinişti“, şi că eĭ, carĭ contribue două din treĭ părţĭ pentru armata comună, pe când Ungaria contribue numaĭ cu una a treia parte, vor umbla în cele din urmă sě valoreze pretensiunea lor, ca armata comună sě fie şi sě rěmână unitară, fiind ferită de „esperimentele şoviniste“.

Decă Ungurii vor sě aibă armată naţională, dice „Wehr. Ztg.“, atuncĭ binevoiéscă a şi-o susţiné cu cheltuéla lor proprie. Pe câtă vreme însě Austriacii plătesc două părţĭ din treĭ, vor sě aibă şi eĭ cuvêntul lor.

O nouă notă română despre Macedonia. In nota oficiósă română, pe care o publică „Politische Correspondenz“, se dice, că România este fórte satisfăcută de reformele propuse şi carĭ sunt potrivite pentru asigurarea liniştiĭ în Orient. România a sprijinit întot-deuna status-quo şi a întreţinut mereu bune relaţiunĭ cu marile puterĭ şi cu statele vecine. Ar fi o greşélă sě se favoriseze o naţionalitate séu alta în aplicarea reformelor. Este de remarcat, că numĕrul Românilor macedonenĭ (Cuţo-vlahilor) e mult maĭ mare de cum s'a spus până acum. Cu învoirea Sultanuluĭ, dênşiĭ stau de mult timp în strînse raporturĭ cu conaţionaliĭ din România. Cuţo-vlahiĭ merită consideraţiune în aplicarea reformelor.

Din camera ungară.

(Protest în contra manifestaţieĭ din parlamentul austriac.)

Am arătat în revista numěruluĭ de Dumineca al fóieĭ nóstre ce atitudine a luat *camera seniorilor austriacĭ* faţă cu proiectele militare şi în deosebĭ faţă cu *armata comună*. Câţĭ-va membriĭ din nobilimea Austrieĭ au luat cuvêntul pentru a protesta în potriva tendenţeĭ de a-se sgudui basele unităţiĭ armateĭ şi între alţiĭ prinţul *Schönburg* a dis:

„In Ungaria se manifestă clar intenţia, ca armata comună, întru cât ea se întregesce acolo, sě fie făcută şi încetul cu încetul transformată în obiect de *aspiraţiunĭ unilaterale şi naţionale estreme. Trebue sě ne opunem la acésta cu tótă energia*“.

Rěspunsul l'a dat numaĭ decât ministrul apěrăriĭ ţěriĭ, contele *Welsersheimb* prin următórele cuvinte:

„Privitor la *unitatea armateĭ*, guvernul e pětruns de conscienţa datorieĭ, de a menţine principiul legal, în virtutea căruia *tóte dispoşiţiunile referitóre la întréga armată, conducerea, comandamentul şi organisaţia internă privesc esclusiv pe Majestatea Sa*, şi sunt în posiţia de a repeta declaraţia, că: *voinţa prea înaltă este, ca nu numaĭ în formă şi în accidenţe, ci şi în fond şi peste tot armata sě rěmână comună*“.

Declaraţia categorică a ministruluĭ *Welsersheimb* şi discursurile, ce s'au ţinut în şedinţa de Joi a camereĭ seniorilor austriacĭ, tóte pledând pentru principiul unitar şi comun al armateĭ, au produs mare furtună în dieta din Budapesta. Nu maĭ puţin de cincĭ oratorĭ s'au ridicat, ca sě ia cuvêntul înainte de a-se întra în ordinea dileĭ, ca sě protesteze violent contra pretinsuluĭ atac din partea Austrieĭ. Chiar ministrul-preşident Coloman *Szell* a luat în două rêndurĭ cuvêntul. Ĕtă, în resumat, ceea-ce s'a petrecut şi s'a vorbit în şedinţa de Sâmbătă:

Rátkay Laszlo spune, că simte apropiându-se timpul, când Maghiarii, fără deosebire de partid, trebue sě fie solidarĭ, căcĭ după tóte semnele, se vor repeta evenimentele dinainte c'o jumětate de veac (1848/49): *patria şi constituţia sunt în pericol*. Arată maĭ departe, cum s'a vorbit dilele acestea în parlamentul austriac despre pretensiunile juste ale Maghiarilor şi că naţia maghiară a fost insultată cu epitatul de „betyar“, fără se se fi aflat presedent séu ministru, care sě fi respins impertinenţa acésta. Ba ministrul landwehruluĭ austriac a dis, că voinţa prea înaltă este, ca armata sě rěmână aşa cum a fost până acum. Miniştrĭ maghiarĭ au spus altcum. Care a spus, decĭ, adevěrul? Decă Fejervary a spus adevěrul, atuncĭ ministrul austriac a minţit. (Aplause furtunóse.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cronica Bucurescilor.

Bucuresci, Februarie 1903.

Jubileul Teatrului Naţional.

Miercurĭ la 12 Februarie, Teatrul Naţional din Bucurescĭ şĭ-a serbat jubileul de 50 de anĭ de la fondarea sa. A fost o sěrbătóre a sufletelor, o evocare sfântă a vremurilor trecute! Publicul asistent a trecut printr'un moment de cea maĭ curată înduioşare şi ochiĭ multora au lăcrĕmat în decursul solemnităţiĭ.

Programul, alcătuit cu multă pricepere, a avut puterea sě ne pórte prin aniĭ îngropaţĭ şi sě ne arate rênd pe rênd figurile entusiaştilor de altă-dată, carĭ şĭ-au dat obolul lor pentru ridicarea şi propăşirea celeĭ maĭ înalte instituţiĭ de artă dramatică din ţéră.

La óra 9 şi ceva a fost salutată de imnul regal sosirea MM. LL. a Regeluĭ şi Regineĭ. S'a ridicat imediat cortina şi artiştiĭ fruntaşĭ aĭ sceneĭ vorbesc despre începuturile teatruluĭ român. Convorbirea e alcătuită în versurĭ de d-nul Ascanio. Puţin după aceea, pe când convorbirea celor patru artiştĭ urmézā, o altă cortină se ridică din fund şi se arată cel maĭ frumos tablou şi cel maĭ sfânt pentru orĭ care suflet românesc:

In fund de tot, pe un plan ridicat şéde *Caragea-Vodă* cu Dómna şi cu suita lor. La piciórele lor, într'o atitudine de consfătuire, stau nemuritoriĭ C. Boliac, Eliade, Câmpineanu, Aristia, Alexandri, Rosetti şi blândul Odobescu. Pe un plan maĭ jos artiştiĭ ceĭ marĭ ce i-a avut ţéra: Millo, Pascaly, Iulian, Manolescu şi alţiĭ. In deosebĭ, când artiştiĭ din faţă pomeniră în convorbirea lor numele acestor patru figurĭ měreţe şi scumpe în istoria teatruluĭ român, ca un curent electric trecù prin sufletele mulţimiĭ, şi aplausele isbucniră din tóte părţile.

Era momentul înălţător, momentul în care ni-se cerea şi nouĕ, carĭ ne bucurăm astădĭ de fructele vieţiĭ lor jertfite, o rěsplată pentru o viéţă întrégă de sacrificiĭ. Şi acéstă rěsplată noĭ ceĭ de astădĭ nu putūrăm sě o dăm, decât prin aplause şi prin lacrimile ce ne curgeau din ochĭ. Spiritele luĭ Millo, Pascaly, Iulian şi Manolescu şi ale altor artiştĭ morţĭ, pomeniţĭ cu ocasia aceşteĭ festivităţĭ, în lumea lor vor fi tresărit de bucurie vědêndu-se aplaudate încă odată pe scena, pe care au suferit şi s'au bucurat de viéţă.

A urmat apoĭ comedia-vodevil a luĭ Negruţi, „*Cârlanii*“. Intriga uşóră, naivă chiar, a produs în sală o veselie curată, furând pentru câte-va momente sufletele mulţimiĭ şi ducêndu-le în lumea senină a humoruluĭ sănĕtos.

Punctul al treilea a fost ţinut de actul I-iu din „*Nóptea furtunósă*“ a neimitatuluĭ Carageale.

A urmat apoĭ sfêrşitul spectaculuĭ cu actul II-lea din „*Fântâna Blandusieĭ*“, neperĕuitul nostru poem dramatic, comóră de simţire şi de limbă poetică.

A fost o sěrbătóre a sufletelor, o evocare sfântă a vremurilor trecute!

Ar fi necesar se se pună întrebarea, unde am ajuns, unde suntem după un drum de cincĭ-decĭ de anĭ de artă dramatică? Am ajuns noĭ unde-va, nicĭ nu maĭ încape vorbă, şi am fi ajuns cu mult maĭ departe, decă ne-am fi adăpat din isvórele nóstre şi am fi oprit acel vênt de cosmopolitism ce s'a amestecat în tóte ramurile culturiĭ românescĭ.

Ar trebui sě se maĭ ridice odată Barbu Catargiu, care vědênd sumedenia de farse, satire personale, scrierĭ monstruóse în privinţa, limbeĭ, arteĭ şi moraleĭ, a dis la 1836 după representarea pieseĭ luĭ Kotzebue „Misantropie şi Pocăinţă“:

„Lăsaţĭ dér voĭ, fiĭ aĭ acestor marĭ domnitorĭ aĭ lumeĭ, lăsaţĭ bufoneria şi satira pe séma celor cu duhurĭ sěrace! Părinţiĭ voştri au fost marĭ şi voĭ nu puteţĭ fi micĭ! Vreĭ ca actorul român sě arate ce este? Fă-l sě trăiéscă în elementul strămoşilor sěĭ! Slava, amorul, generositatea, patriotismul, rěsbunarea, trufia, dreptatea, étă ce-ĭ trebue luĭ, ca sě fie mare. Nu-ĭ da farsa, că el nu scie sě fie bufon; el n'a sciut a se slugări şi a se maimuţa! Nu-ĭ veĭ vedé nicĭ-odată sě-şĭ scie rolul, pentru-că nu-ĭ place nicĭ în glumă a fi măscăriciŭ. Priviţĭ teatrul ca o şcólă de moral şi veţĭ afla pe actorĭ mândriĭ de a fi profesoriĭ noroduluĭ, şi veţĭ avé şi actorĭ bunĭ!“

Representaţia de retragere a d-neĭ Aristizza Romanescu.

Vinerĭ la 14 Februarie Capitala Românieĭ şi întréga ţéră a trebuit sě îndure vestea retrageriĭ celeĭ maĭ drăgălaşe şi maĭ fecunde artiste, pe care a avut'o vre-odată; d-na Aristizza Romanescu şĭ-a luat rĕmas bun de la scenă, căreia—după cum spunea ea — i-a dat tot ce a avut: copilărie, visurĭ, tinereţea cu iluşiile, ma-

Contele *Apponyi* declară, că în cestiunea acésta, cea mai sfântă, trebue sĕ se păstreze tonul parlamentar). Cestiunea trebue lămurită, continuă oratorul, căcĭ décă ministrul Welsersheimb a spus adevĕrul, atuncĭ se va repeta călcarea jurământului ca la 1848, atuncĭ constituţia ungară e numai un petec de hârtie şi un neadevĕr, atuncĭ sĕ nu ne mai ţină aicĭ, sĕ ne trimită acasă, căcĭ *vom sci noi ce cale sĕ apucăm, spre a ne apĕra drepturile naţionale, ca în lupta pentru libertate.*

Ministrul-president Col. *Szell* luând cuvêntul a esprimat mai întâiŭ regretele sale, că în parlamentul austriac n'au fost respinse espresiunile vătĕmătóre la adresa naţiunei maghiare. Guvernul ungar, ḑise ministrul, stă neclintit pe basa legei de la 1867 şi ia tótă rĕspunderea pentru drepturile reservate Ungariei privitóre la armată. El ia rĕspunderea şi cu privire la *împlinirea promisiunilor, ce le-a făcut în conferenţa partidului.* Recapituléză aceste promisiunĭ, carĭ sunt: schimbarea instituţiilor comune şi a emblemelor armatei, corĕspunḑĕtor dualismului, validitarea prea înaltului rescript din 1868 privitor la transferarea ofiţerilor supuşĭ ungarĭ, şi modificarea codului penal al armatei. Celelalte pretensiunĭ ale fostului „partid naţional" se amână până le revisuirea legei armatei. Se va realisa tot ce se póte şi până la limitea, care nu atinge caracterul comun al armatei. Ministrul-president analiséză apoi declaraţia contelui Welsersheimb şi ḑice, că nu e nimic vătămĕtor în ea, căcĭ décă a ḑis, că factorul cel mai înalt al legislativei stă pe basa comunităţii şi unităţii armatei, acésta nu contravine legii. Rógă camera sĕ nu dea o prea mare importanţă acestei afacerĭ şi sĕ trécă la ordinea ḑilei.

Oposiţia însĕ n'a voit sĕ priméscă punctul de vedere al ministrului-president, decĭ a continuat discusiunea.

Rakosi Victor arată cât de grabnic, au isprăvit austriacii desbaterea şi primirea proiectului militar. Ei au făcut'o acésta pentru-ca sĕ arate, că naţiunea maghiară e rebelă şi ca sĕ o denunţe. (Col. *Szell:* Au făcut'o pentru-ca sĕ arate, că ei pot lucra, ér noi nu putem lucra). Ca armata lui Windischgraetz la 1848, aşa s'a ridicat contra nóstră ura fierbinte a partidelor austriace. In camera seniorilor s'au rostit discursurĭ din carĭ apare, că comuniunea armatei este un humbug, căcĭ armata este împĕrătéscă şi austriacă.... ! In titlurile Maj. Sale se ḑice, „din îndurarea lui Dumneḑeu împĕrat al Austriei etc. şi rege apostolic al Ungariei". Regele nu capĕtă strălucirea corónei din îndurarea lui Dumneḑeu, ci de la seninătetea, ce se revarsă asupră-i de pe faţa naţiunei mulţumite şi fericite. Prin pact ni-se taie braţul cu care muncim, prin proiectele militare ni-se taie braţul cu care ne apĕrăm. Sĕ nu siléscă naţiunea acésta a se apĕră cu dinţii ca leul.

Ugron G. ţine un lung discurs din care estragem următórele: Toţĭ trebue sĕ protestăm contra celor ce s'au auḑit în Austria. Vedem, că frumos, dér cu atât mai criminal conducĕtorii partidelor din camera seniorilor austriacĭ se ridicară, ca sĕ declare rĕsboiŭ Ungariei, drepturilor şi legilor ei. Numai din ură faţă cu Ungaria o fac ei acésta? Séu póte că e o mână necunoscută? Eu simt mâna acésta, e sistemul pe care-l cunóscem şi care de la spate, în întunerec produce cértă între naţiune şi corónă, négă drepturile naţiunei şi infesteză în acelaşĭ timp coróna cu aceea, că naţiunea acésta nu-şĭ susţine drepturile, nu vré sĕ esecute legile. Străbunii noştri au numit'o *camarilă.*

Adresându-se cătră partidul liberal şi cătră guvern ḑice, că ei trebue sĕ se ridice ca un om pentru a-se pune capĕt acestui sistem. Décă Cehii, Slovenii, Tirolesii, Dalmatinii şi alţii pot fi câştigat prin concesiunĭ pentru majoritate, atuncĭ sĕ stabiléscă şi majoritatea dietei ungare un preţ. Sĕ arate, că faţă cu ameninţările nu va urma retragerea, ci alte pretensiunĭ şi mai energice, şi mai numeróse. Vĕ învit, d-lor, ca décă sunteţĭ credincioşĭ tronului şi naţiunei, atuncĭ sĕ vĕ opuneţĭ acum în primul moment al tendinţelor austriace. Décă vor simţi, că vĕ clătinaţĭ, că vĕ retrageţĭ şi nu vĕ opuneţĭ în modul cel mai energic, atuncĭ drepturile naţiunei maghiare sunt primejduite în mânile d-vóstrĕ, atuncĭ sĕ daţĭ conducerea în mâna bărbăţilor, carĭ vor sci sĕ rĕspundă în alt ton şi în alt mod.

Cine sunt bărbaţii, carĭ au declarat rĕsboiŭ Ungariei? Sunt aceia, cărora li-a succes, ca după 48 sĕ servéscă fidel sistemului şi politicei, care a dus la Königgrätz; carĭ au mărturisit principiul, că domnitorul sĕ se razime pe armată, fiind-că cu baionetele armatei se póte sugruma libertatea şi drepturile nóstre.... Ar fi timpul, ca cei carĭ stau în Viena împrejurul tronului şi la spatele lui, sĕ înţelégă, că décă vréu sĕ ia parte la luptă parlamentară şi constituţională, atuncĭ trebue sĕ iese din întunerec, ér nu sĕ se ascundă ca bróscа rîiósă, care cu balele ei murdăresce totul. Sĕ iese pe faţă, sĕ nu facă imperiul acesta model de impotenţă. Acea aristocraţie, care în Viena a isbucnit şi s'a luptat de atâtea orĭ în contra nóstră pentru folósele sale, pentru bunăstarea, comoditatea, lăcomia şi fudulia sa, sĕ-şĭ recunóscă ticăloşia.

Presidentul chémă la ordine pe vorbitor.

Ugron încheie spunĕnd, că prin ceea-ce s'a întêmplat în parlamentul austriac s'a făcut un mare serviciu Maghiarilor, căcĭ ei pot sĕ vadă acum, că nu mai au causă de a crede şi de a-se încredere, decât în propriele forţe. De ce acei domnĭ austriacĭ nu iau posiţie faţă cu propaganda ce se face în părţile germane ale Boemiei, în Tirol şi în Stiria, în favorul unui domnitor strĕin? De ce atacă ei tocmai Ungaria, care a salvat în trecut şi va salva în viitor dinastia? O va salva însĕ numai atuncĭ, când noi vom fi organisaţĭ aşa, ca sĕ nu se împlinéscă profeţia lui Ludovic Kossuth, că Ungaria va fi rugul pe care se va arde vulturul cu doue capete.

Ministrul president *Szell* a luat apoi a doua óră cuvêntul, accentuând, că el apĕră drepturile ţĕrii şi îşĭ va împlini promisiunile. Welsersheimb n'a voit sĕ confisce drepturile regelui, el nicĭ n'a negat drepturile regelui ungar. Décă ar fi voit sĕ facă acésta, l'ar desaproba.

*

In contra proiectelor militare s'au ţinut meetingurĭ de protestare în Budapesta, Cluşiŭ, Hatvan, Zelau, Deşiŭ, Alba-Iulia şi alte oraşe. Meetingurile au fost organisate de kossuthiştĭ.

SCIRILE DILEI.

— 17 Februarie v.

Episcopul gr. cat. de Oradea-mare va fi numit în curênd. „Unirea" este informată din isvor autorisat, că în curênd va fi numit la acest scaun vacant P. S. Sa Dr. Demetriu *Radu*, actualul episcop al Lugoşului.

Un dar frumos. D-l Dr. Alexandru *Mocsonyi* a dăruit 25 de esemplare din „Cartea de aur" pentru a-se distribui între tinerii universitarĭ din Budapesta. Cu privire la acéstă faptă generósă revista „Luceafărul" ḑice între altele: „In acest act de părintéscă îngrijire a ilustrului nostru bărbat, vedem tot de-odată şi ochiul ager al cunoscĕtorului trebuinţelor nóstre... Cetind epopeea jalnică a luptelor némului nostru, tinerimea va înţelege, carĭ au fost mai marii noştri, şi cunoscĕnd sufletul acestor chipurĭ de mare cinste, va trage învĕţătură, carĭ din faptele bărbaţilor noştri de astăḑĭ vor împodobi panteonul viitorului. Atuncĭ va sci înţelege pe deplin şi datoria de înaltă veneraţiune ce trebue sĕ o păstreze cu toţii distinsului binefăcĕtor al némului românesc".

De la Academia română. Vinerĭ, la óra 1 şi jumĕtate, s'a ţinut la Academia română şedinţă publică sub preşedinţa d-lui I. Kalinderu.

D-l I. Kalinderu a comunicat Academiei, că donéză mai multe volume, carĭ tratéză despre „agricultura" în Wurtemberg şi un manual pentru societăţile cooperative de credit.

D-sa spune că în ţéră sunt 700 de băncĭ populare cu un capital social de 4 milióne.

D-l Dr. Babeş îşĭ desvoltă apoi conferinţa sa „Despre importanţa bacteriologiei pentru anatomia patologică" şi spune, că era bacteorologică a fost cunoscută de la 1875 până la 1882. La 1884 profesorul Bronil, împreună cu d-sa, a făcut o lucrare asupra sciinţei bacteriologice.

D-sa vorbesce despre microbii omului şi despre descoperirea importantă făcută asupra asociaţiunilor bacteriologice. Termină exprimând speranţa că guvernul va reveni asupra reducerei ce a făcut'o de la 30,000 lei la 7,000 în budgetul laboratorului d-sale, căcĭ numai atuncĭ institutul bacteorologic se va puté pune pe aceeaşĭ linie cu celelalte institute, când va dispune de fondurĭ suficiente.

† Sabin Piso sen. In etatea rară de 91 de anĭ şi după 70 de anĭ de serviciu la altarul Domnului, a repausat în Sĕcărîmb Vinerea trecută protopresbiterul gr. or. al fostului tract Geoagiu II şi paroch emeritat al Sĕcărimbului, *Sabin Piso* sen. Repausatul protopresbiter a fost nestorul Archidiecesei şi se bucura de veneraţiune generală, ca om laborios şi totdéuna însufleţit pentru causele obştei române. Inmormêntarea s'a făcut Duminecă 1 Martie n. în cripta familiară din cemeteriul din Sĕcărîmb. — Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Promoţiune. In 28 Febr. n. a fost promovat la universitatea din Cluşiŭ *doctor în filosofie,* şi anume din filologia română, ca obiect principal, şi din filologia latină şi grécă, ca obiecte secundare, tînĕrul Alesandru *Pleancu,* profesor în Beiuş.

Societatea geografică română va ţiné adunarea generală anuală în ḑilele de 22, 23 şi 24 Februarie v. Şedinţele vor fi presidate de M. S. Regele. Programa lucrărilor e următórea:

Sâmbătă 22 Febrarie $8^{1}/_{2}$ séra: Raportul anual al d-lui secretar general George I. Lahovari; d-l Dr. Marinescu Gh. profesor de universitate: „Studiu asupra unor staţiunĭ balneare din ţéră şi din strĕinătate"; d-l colonel Ionescu G.: „Geografia şi cartografia la exposiţiunea din 1902 din Anvers"; d-l Ilie Radu, inginer: „Alimentarea Capitalei cu apă de munte."

Duminecă 23 Februarie $8^{1}/_{2}$ séra: d-l Drag. Hurmuzescu, profesor: „Despre telegrafia fără sîrmă"; d-l Grig. I. Lahovari: „Călĕtoria marelui logofăt Dudescu în strĕinătate la anul 1812"; d-l căpitan Ionescu din Constanţa: „Dobrogea în pragul veacului al 20-lea".

Lunĭ 24 Februarie, 8 şi jum. séra: d-l inginer C. R. Mircea „Geografia petroleului"; d-l V. C. Munteanu: „Solul arabil al României"; şedinţă intimă a membrilor societăţei.

După terminarea conferinţelor va fi şedinţă intimă a membrilor societăţei pen-

---

turitatea cu munca, ḑile şi nopţĭ de trudă, de bucurii şi nemulţumirĭ, ceasurile de fericire şi de miserie. Ce dureros e acest fatal moment al despărţirii de ceva drag! Pentru un actor e însĕ înmiit mai trist, căcĭ a se despărţi de scenă, pentru el însemnéză a pierde ceva ce nu mai póte găsi, însemnéză a se despărţi de viéţă.

D-na Romanescu şĭ-a luat eroica hotărîre de a muri pentru scena română, convinsă că tot e mai bine pentru femeile de felul ei sĕ uite ea mai întâiŭ pe cei carĭ o s'o uite, şi că secretul acestei vieţĭ e sĕ sci sĕ disparĭ la timp.

Momentul a fost de-o nespusă înduioşare şi emoţiune, când încunjurată de întreg corpul artistic, fù agrăită de fruntaşul Nottara între altele cu următórele cuvinte: „Datoria ta Aristizzo e sĕ rĕmâi aci, ca un credincios soldat de pază, şi toţĭ colegii tĕi cu întreg publicul românesc îţĭ strigă prin mine: rĕmâi!" Sala a isbucnit în aplause şi artista cea mai iubită, cea mai desĕvîrşită pe care ni-a dat'o ţéra românéscă, rĕmase cu capul înclinat pe umĕr, privind în jos şi lăsând sĕ-i curgă din ochĭ şiróie de lacrimĭ.

Spectacolul s'a terminat cu o piesă ocasională compusă de d-l Lecca şi intitulată: „*Mortua sum*". Scena represintă o localitate de munte aprópe de mănăstirea Agapia. In mijlocul unei linişti de munte s'aud în depărtare la un moment dat nisce cântece vesele şi peste puţin un car cu boi se opresce la pórta unei case ţĕrănescĭ, din care se cobóră mai mulţĭ artiştĭ şi artiste ale teatrului, şi după ce întrébă pe-o ţĕrancă ce era pe acolo prin ocol, décă mai e departe mănăstirea, o ruga sĕ le dea puţină apă. Ţĕranca le aduce îndată o tavă cu dulcéţă şi artiştii miraţĭ întrébă de unde le-a adus dulcéţa:

— „Duduca mĭ-a dat'o!"

— „Dér cine-i duduca asta?"

— „Nu sciu cine e, da-'i bună ca pânea.

Peste câteva momente din casa ţĕrănéscă ese Aristizza, fala teatrului românesc. A fost o scenă sfîşietóre în felul cum i-a sărutat pe toţĭ, tovarăşĭ scumpĭ, cu carĭ o viéţă şĭ-a împărţit durerea şi bucuria pe cele câteva scândurĭ ale teatrului român. Rugămintele lor, încercările de a-i aduce aminte de Julietta, de „Dama cu Camelli" şi de alte creaţii neperitóre ale artistei, pe Aristizza au făcut'o sĕ rĕspundă atât: „Am murit şi m'am îngropat în natură!"

I-s'au oferit o mulţime de buchete, coşurĭ cu florĭ şi cadourĭ preţióse.

Retragerea d-nei Romanescu este un moment de cea mai puternică emoţiune în evoluţia teatrului român. Dumneḑeu sĕ ni-o ţie încă şi din cuibul în care se va retrage sĕ-şĭ ţie ochii neclintiţĭ spre cei carĭ au rĕmas sĕ ducă crucea pentru înaintarea artei naţionale, şi din când în când cu câte un sfat sĕ-i îndrumeze pe calea adevĕrului.

Z. Bârsan.

Istoria unei crime.

De Maxim Gorki.

(5) (Urmare)

Negustorul de cărbunĭ se uità din nou şi la unul şi la altul, oftà odată şi apoi ḑise: „Sĕ plătiţĭ şi unul şi altul câte ḑece copece".

— Bine, rĕspunse Salakin. „Ţine banii!"

— Uite la banĭ, décă nu cum-va sunt de cei falsificaţĭ, ḑise bĕtrâna.

Negustorul aruncà doideceriul lui Salakin pe masă, trăgea cu urechea, sĕ-i asculte sunetul, îl strînse între dinţĭ, apoi se apropià de tarabă şi trântindu-l înc'odată, ḑise cătră bĕtrâna: „Ţine — pentru bere!"

— Ce porc de câne-i ăsta! ḑise Salakin cătră Ionel.

— Sue-te în sanie, ḑise negustorul cătră Ionel, după-ce luà restul, ce i-l deduse cârciumăr ésa, „ér tu sĕ vii lângă mine!"

— Bine, rĕspunse Salakin. „Dér de ce sĕ nu rĕmânem amêndoi la olaltă?"

— Adecă de ce sĕ rĕmâneţĭ la olaltă? întrebà negustorul neîncreḑĕtor.

— Ne-am mai încălḑi unul pe altul...

— Uite, ai dracului, ḑise rîḑĕnd negustorul. „Aşa sĕ şedeţĭ, cum am ḑis eu. Căcĭ décă prietenul tĕu va face sĕ-mĭ ia caii vênt, atuncĭ te toc pe tine în cap, te ameţesc şi te leg şi..."

Atâta putù ḑice, căcĭ îl apucà o tuse straşnică.

6.

Când ajunseserà la o distanţă de cincĭ werste de la cârciumă, începù în sfîrşit negustorul sĕ vorbéscă cu muşterii sĕi:

— Cine eştĭ tu, întrebà el pe Salakin.

tru votarea budgetelor pe anul 1903, aprobarea socotelilor pe anul 1902, reînoirea comitetului și votarea de membrii noi.

Asalt asupra unui institut de banĭ. Banca „Böhmische Sparcassa“ din Praga fondată și condusă de Germanĭ, a fost sĕptĕmâna trecută în massă asaltată de deponențĭ, carĭ îșĭ pretindeau cu insistență depositele. Panica produsă între deponențĭ se datoresce unor scirĭ false, rĕspândite în mod sistematic între clientela băncii. Ómenii fără consciință au rĕspândit adecă în public sute de scrisorĭ și telegrame, prin carĭ deponenții erau avertisațĭ a-șĭ retrage de urgență depositele de la „Böhmische Sparcassa“, care în urma unor manipulațiunĭ greșite ar fi aprópe de faliment. Publicul, d'abia liniștit încât-va de falimentul „Cassei Sct. Venceslav“, a asaltat cu sutele ghișeurile băncii. Banca fiind una din cele mai bine fundate și mai bine conduse, bănci a resistat cu succes asaltului, la care a fost expusă, dând o probă strălucită a solidității sale. Direcțiunea a făcut sĕ se deschidă cassele și s'au replătit tóte depositele, câte s'au cerut, fără considerare la mărimea sumei; s'au făcut replătirĭ și peste órele de birou usitate. Până în 27 Febr. séra, în timp de 8 dile, banca a replătit mai multor mii de deponențĭ suma de 27,294,740 coróne dér s'au și depus la aceeașĭ bancă mai multe sute de mii de coróne. Banca austro-ungară și tóle băncile mai marĭ s'au declarat gata de a veni în ajutorul cassei de economii boeme, făcênd plățĭ pentru ea la cas de trebuință. Guvernatorul Boemiei printr'un apel a căutat sĕ liniștéscă publicul declarând de false faimele lățite despre bancă, care e capabilă a replăti fără amânare și fără nicĭ un denunț orĭ-ce depunere. Poliția cerceteză după cei-ce au lățit scirile false și calumniile, spre a-i pedepsi. Afacerea băncei boeme s'a discutat și în camera din Viena, cu care ocasiune deputații cehĭ s'au plâns, că acésta bancă e administrată numai de Germanĭ.

Prințul moștenitor german. „Wiener Journal“ publică o telegramă din Berlin, în care se spune, că prințul moștenitor al Germaniei a trebuit sĕ părăséscă studiile universitare, fiind bolnăvicios. Dênsul va trebui sĕ se ducă în țĕrile de la sud pentru a se cura de o afecțiune a plămânei.

Ședință festivă în onórea papei Leo XIII. Din incidentul aniversării a 25-a a încoronării S. Sale Pontificelui roman Leo XIII, societatea literară-bisericéscă „Alexi Șincai“ a clericilor din seminariul gr. cat din Gherla, arangéză în 3 Martie 1903 ședință festivă, în care corul va cânta imnul papal și câte-va cântărĭ bisericescĭ, apoi se va ceti o schiță biografică a papei și se vor declama 2 poesiĭ ocasionale.

Serata Crucei roșie. Spre a satisface dorinței esprimate din mai multe părțĭ, comitetul a decis de a numĕrota și stalurile (Sperrsitze) cele de 2 coróne. Bilete pentru acésta serată de mâne Marțĭ séra, se pot cumpĕra în biroul pentru bilete de drum de fer din piață, și séra la cassă.

Apele Dunărei de jos liberându-se de ghețurĭ, navigația s'a redeschis. Tóte șlepurile și cémurile acostate în docurĭ sunt libere. Remorcherul „România“ și șalupa „Opanez“, remorchéză adĭ canonierile tip. „Siretul“, șalupa „Argeșul“ și tóte celelalte șalupe de poliție, până la arsenalul marinei unde li-se vor face reparațiunile necesare. Bricul „Mircea“ și crucișătorul „Elisabeta“ vor pleca în străinătate sĕ li-se facă reparațiunile, pentru care scop s'a prevĕdut suma de 600,000 lei. Crucișătorului „Elisabata“ i-se va schimba cazanele. Armarea vaselor se vor face după repararea și montarea lor și tocmai prin Aprilie, deórece gradații de la școla de cadre atuncĭ termină cursurile.

Turburărĭ în Madrid. La Madrid au avut loc nisce turburărĭ sângerose. Poporul s'a resculat în masse și a cerut de la guvern destituirea inspectorului de poliție, care este forte dușmănit de locuitorĭ. Jandarmeria intervenind, a căutat sĕ împrăscie mulțimea. Atuncĭ mulțimea s'a retras la primărie. Aicĭ a fost un adevĕrat măcel, căcĭ jandarmii au atacat pe manifestanțĭ, lovindu-i cu săbiile și călcându-i sub copitele cailor. Au fost omorîțĭ dece inșĭ, ér numĕrul rănițilar este forte mare. Primarul șĭ-a dat demisia. Tóte prăvăliile au fost închise în semn de doliu.

Vulcanul Pico de Colima, din Mexic, face teribile erupțiunĭ. Lava a distrus mai multe sate Cutremurele de pămênt sunt spăimântătóre.

Renta română 5% din 1881—1888. Purtătorii de titlurĭ de rentă română 5 la sută amortisabilă din 1881 până la 1888, al căror ultim cupon are scadența de 1/14 Aprilie 1903, sunt informațĭ, că guvernul român ține la disposițiunea lor nouĕ foi de cupóne, din carĭ cel dintâiŭ va purta scadența de 1/14 Octomvrie 1903. Purtătorii sunt dér invitațĭ a depune, începênd de la 1/14 Martie 1903, borderorurĭ semnate de dênșii în duplu exemplar, cuprindênd statul titlurilor lor cu arătarea numerilor și valórea lor. Aceste borderourĭ se vor depune:

In România: La ministerul finanțelor în Bucurescĭ; la Banca Națională a României în Bucurescĭ; la administr. financiare în județe. Formulare de borderourĭ, vor fi puse la disposițiunea purtătorilor.

O lună după depunerea borderourilor purtătorii se vor înfățișa la locurile unde au făcut depositul spre a-și primi nouele foi de cupóne. In acest scop ei vor depune titlurile lor, spre a fi controlate și însemnate cu o stampilă specială, și vor semna de primirea nouelor foi de cupóne pe reversul borderoului depus de dênșii.

Scrisórea împĕratului german.

(Impĕratul Wilhelm și revelațiunea divină).

— Urmare. —

Fată cu cea dintâiŭ trebue sĕ dic:

Pentru mine nu esistă nicĭ cea mai mică îndoială, că Dumnedeu sĕ reveléză în mod permanent în neamul omenesc creat de dênsul. El „i-a inspirat omului suflarea sa“, adecă i-a dat o parte din sine însușĭ, i-a dat un suflet. Cu iubire părintéscă și cu interes urmăresce el evoluția némului omenesc, pentru a o conduce mai departe și a o promova, el se „reveléză“ când într'un înțelept mare, când în altul, când într'un preot séu rege, fie la păgânĭ, fie la evrei séu creștinĭ. Hammurabi a fost unul ér pe Moise Avram, Homer, Carol cel mare. Luther, Shakespeare, Goethe, Kant, împĕratul Wilhelm cel Mare, Dumnedeu i-a ales și găsit vrednicĭ de charul sĕu, spre a sĕvîrși conform voinței lui lucrurĭ marĭ și neperitóre pentru popórele lor pe terenul fisic și spiritual. De câte orĭ n'a accentuat-o acésta bunicul meu, că dênsul nu este decât un instrument în mâna Domnului!

Operele spiritelor marĭ sunt dăruite popórelor de către Dumnedeu, pentru ca ele sĕ se pótă cultiva mai departe după esemplul lor și sĕ pótă străbate prin lucrurile încâlcite ale nescrutatului pe acest pămênt.

De sigur Dumnedeu s'a „revelat“ și se reveléză și astădĭ conform posiției și gradului de cultură a popórelor, diferiților în diferite chipurĭ. Căcĭ precum noi mai ales suntem copleșițĭ prin grandórea și puterea splendidei naturĭ a creațiunei, când o contemplăm și în acéstă contemplație admirăm mărimea lui Dumnedeu, revelată întrânsa, tot așa de sigur în tot ce este grandios și splendid făcut de un om séu popor, putem cu gratitudine și admirație sĕ recunóscem grandórea revelațiunei lui Dumnedeu. El esercită o imediată influință asupra nóstră și în mijlocul nostru.

A doua specie a revelațiunei, adecă revelațiunea mai mult religiósă, este aceea care conduce la venirea Domnului. Ea se întroduce prin Abraham, încet însĕ și cu privire în viitor, cu înțelepciune și a tot sciință, căcĭ altmintrea omenimea ar fi perit. Și acum sĕ începe lucrarea cea mai admirabilă, revelațiunea lui Dumnedeu. Semințiа lui Abraham și poporul, ce s'a desvoltat din ea, consideră cu consecventă de fier ca ceva sacru *credința într'un Dumnedeu*. Ei trebue sĕ o cultive și susțină. In captivitatea egipțiană fiind sfâșiațĭ, părțile divisate au fost unite pentru a doua óră de către Moisi, sforțându-se mereu a a menține „monoteismul“ lor.

(Va urma.)

Rĕspuns la „o lămurire“.

Referitor la lămurirea d-lui O. B. apărută în nr. 21/903 al „Gazetei“, vin a reflecta următórele:

Nu mĕ îndestulesce asertiunea d-lui O. B., că tinerimea studiósă din Zêrnescĭ sĕ scuză numai din motivul, că stă încă sub aripa diferitelor școle și astfel asupra superiorilor ei de sigur cele scrise de mine vor fi făcut impresie rea și că nu voiesce sĕ-șĭ pérdă reputația față de obștea românéscă.

Orĭ cât de frumos sunătóre ar fi frasele d-lui autor și orĭ-cât de frumóse ar fi ideile espuse în acelea, totușĭ după părerea mea atuncĭ, când un tinĕr numai și numai din astfel de motive și nu din adevĕrata tragere de inimă îșĭ împlinesce datorințele ce cad afară de școlă și prin carĭ mai ușor șĭ-ar puté manifesta interesul ce-l pórtă față de lucrările obșteștĭ, nu prea dă garanție, că va deveni un bărbat desinteresat în activitatea lui. Décă nu toțĭ, dér cei mai mulțĭ dintre teologii și pedagogii zêrneștenĭ au sosit acasă în diua de 22 Dec. st. n. 1902, după cum recunósce acésta și d-l O. B. Admit decĭ, că astfel nu s'au putut presenta la adunarea generală a reuniunei femeilor ținută în aceeașĭ di. Adunarea generală a reuniunei de înmormêntare însĕ s'a ținut în 9 Ianuarie, a institutului „Creditul“ în 17 Ianuarie st. n. 1903, când tinerii amintițĭ erau încă cu toții acasă.

De ce n'a scuzat d-l O. B. absența tinerilor și de la aceste douĕ adunărĭ generale, carĭ au fost cu mult mai importante, decât aceea a reuniunei femeilor?

Deși în decursul feriilor d-nii tinerĭ din cestiune conveniau di de di, totușĭ până la cetirea raportului meu nicĭ ideie n'au avut, că ce s'a întîmplat în comuna lor în acel timp. Trebue sĕ deduc, că d-lor sunt de principiul, și póte sĕ aibă dreptate, că după câteva lunĭ de muncă încordată sĕ cade sĕ petrécă feriile Crăciunului în cea mai deplină liniște, ce numai ți-o póte oferi viéța rustică, ne mai voind a sci nimic despre cele ce se întîmplă chiar și în cea mai imediată apropiere. Diarele aduc din când în când câte o veste, dér acelea trebuesc cetite, și sciu cu cea mai mare siguranță, că adunarea generală de constituire a băncei „Creditul“, nu s'a publicat numai în „Gazeta Transilvaniei“, ci și în „Telegraful Român“, organul oficios al Metropoliei.

Este adevĕrat, că nu s'a făcut sgomot în jurul ținerei adunărei generale a reuniunei de înmormêntare, dér și aceea este lucru constatat, că ținerea respectivei adunărĭ s'a publicat în douĕ Dumínecĭ și în orĭ-ce cas în cele precedente în biserică, decĭ d-nii teologĭ și pedagogĭ ar fi putut lua cunoștință despre ea.

Póte fi sigur d-l O. B., că nu li-am făcut imputarea din raportul cu „pricina“ din rea voință, ci cu cea mai mare bunăvoință.

In sfîrșit îĭ rog sĕ nu-mĭ ia în nume de rĕu caracterul franc al acestui rĕspuns, căcĭ de! așa sunt tinerii când „se lămuresc“.

bubu.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 1 Martie. Turcia continuă cu înarmările. Au fost chemate sub arme 16 batalióne de redifi europenĭ. — Scirea că consulul rusesc din Mitrovița ar fi fost ucis, se desminte.

Salonic, 1 Martie Intre satele Obosnița și Prezova au fost lupte sângerose între bande bulgare și trupe turcescĭ. Turcii au bătut pe Bulgarĭ. Dintre Turcĭ au cădut un ofițer și 7 soldațĭ.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 28 Februarie n.

Orient: Aurel Iliescu, advocat, S. Pribegianu, proprietar, Bucurescĭ.

Europa: Ritcher, Berger, Szende, Somogyi Weszel, Rockenstein, Winter, Zsengeri, Borgenicht, Pesta; Karthal, Langer, Schwarz, Szekrényesi, Holz, Viena; Hoya, Linz; Stanek, Bozen, Alsberg, Tafian, Buștenĭ; Schwarz, Triest; Steinhauser, Trautenau; Ertl, Innsbruck.

— Sunt un om, rĕspunse acesta printre dințĭ.

Era frig. Salakin tremura în tot corpul. Ninsórea încetă și bătea un vênt subțire. De douĕ-orĭ sărise deja Salakin și fugia alăturea cu sania, ca sĕ se mai încăldéscă. Ii venia însĕ greu sĕ calce în zăpada móle și obosia curênd, se urcă érășĭ în sanie ér după aceea îi era încă și mai frig. Și de câte-orĭ săria Salakin din sanie, de-atâtea-orĭ negustorul de cărbunĭ, care era îmbrăcat într'o blană căldurósă scotea din mânecă o ghiógă scurtă, cu plumb la un capĕt. Salakin sciea, că cu acest instrument ajunge sĕ-i dea numai una în cap și s'a isprăvit, de aceea inima lui se umplù de mânie.

— Noi toțĭ suntem ómenĭ, rĕspunse negustorul de cărbunĭ, eu însĕ te întreb de unde vii?

— Eu?... De nicăirea! Eu n'am casă și masă, sunt al nimĕnuia, — apoi strigà către tovarășul sĕu: „Ionel, mai trăescĭ?“

— Da, rĕspunse Ionel încet.

— 'Ți-e frig?

— Da.

— Când mĕ uit așa la voi, dise negustorul de cărbunĭ, vĕd, că sunteți nisce calicĭ. Amêndoi sunteți îmbrăcațĭ în sdrențe, — trebue, că sunteți nisce tândale

Salakin se făcù ghem, tăcea și se forța a-șĭ suprima dârdăiala dinților. Se uita împrejur la șesul nesfîrșit, pe care îl putea acum cuprinde cu ochii, căcĭ nu mai ningea. Zăpadă, zăpadă și nimic alta, decât zăpadă. Nicĭ un obiect, pe care sĕ se fi putut odihni ochii...

— Noi suntem din familia Semakin trei frațĭ. Noi facem cărbunĭ și îi transportăm la o povarnă din oraș. Trăim în pace, avem ce mânca și ce purta... așa cum se cuvine, slavă Domnului! Cine póte munci și nu e leneș și nu umblă haimana, acela are ce-i trebue. Frații mei mai marĭ sunt însurațĭ, după Pascĭ am de gând sĕ mĕ însor și eu. — Așa e, cine e harnic și muncitor, habar n'are...

Caii mergeau acum numai în pas, sania se opria din când în când, caii o smânciau érășĭ din zăpadă și Salakin se scutura ca mĕru 'n ciur.

Vorbele monotóne, greóie și nemângăitóre ale negustorului îi apăsau inima, ca nisce cărămidĭ recĭ, și îl durea amar, de câte-orĭ trebuia sĕ asculte, ce spunea tînĕrul.

— Ionel, dise Salakin.

— Ha!

— Ar trebui sĕ te coborĭ din sanie și sĕ fugĭ nițel.

— De ce? întrebà Kusin cu voce slabă.

— Ca sĕ nu înghețĭ!

— E bine și așa.

Negustorul de cărbunĭ oftà. Apoi rîse și îșĭ șterse nasul cu mâneca. „Ce fel de ómenĭ sunteți voi? Și pentru ce trăițĭ pe pămênt? Degerațĭ și flămândițĭ... Cum se póte una ca asta? Fie-care om trebue sĕ trăiéscă cum se cade“.

— Imparte-țĭ banii cu mine și ai sĕ vedĭ cum voiŭ sci eu sĕ trăiesc, rĕspunse Salakin ințepat.

— Ce spui?

— Sĕ împarțĭ cu mine.

— Am sĕ-țĭ impart îndată ceva. Vedĭ tu asta?

Inaintea ochilor lui Salakin se ivì măciuca de plumb de la ghiógă, vedea fața ironică și négră a negustorului — și de-odată par-că i-s'ar fi aprins ceva în piept și flacăra din piept i-se urcà la cap și totul i-se înfățișà în colórea sângelui. Ișĭ întinse mâna dréptă, și lovind pe negustorul de cărbunĭ în față, îl culcà pe spate. In același timp primì și el ol ovitură cu plumbul în spate, care îi causà durere acută, aprópe sĕ-i oprésca respirația.

(Va urma).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arětat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Feciore Maria pentru folosul şi mângâiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sěrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sěrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (plus 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sěrbătorile de peste an, de *Em Eleftereseu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numěrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba Editura d-lui prof. Dr. E *Dăianu.* Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul osteuelelor unor laborioşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara" din Viena, căreĭ societăţĭ îĭ mulţumim publicarea Fabiolei şi a unei părţĭ din catechismul cel mare al lui Deharbe. Traducětorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unuĭ esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto.) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandal din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", ap-iul dat către ministerul de interne D. Perez prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentului Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouě cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţeranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ din autorĭ renumiţĭ, prelucrate de *Titu Budu.* Tom. II preţ. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes.)

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.